

Tiltaksstrategier for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) i Storfjord kommune 2022 – 2025

Innhold

1. Bakgrunn	3
2 Prioriteringsrekkefølge	4
3. Strategier	5
3.1 Kulturlandskapstiltak og kulturminner	5
3.1.1 Hovedutfordringer	5
3.1.2 Målsetninger og strategier	6
3.2 Forurensingstiltak	7
3.2.1 Hovedutfordringer	7
3.2.2 Målsetninger og strategier	7
3.3 Planleggings- og tilretteleggingstiltak / Friluftsliv	9
Det er viktig at de tiltak gjøres i kulturlandskapet blir kjent og kan bidra til å øke forståelsen av viktigheten av at vi har aktivt landbruk i Storfjord.	9
5. Vilkår	9
6. Virkeområde	10
7. Aktuelle tiltak	10
7.1.3 Friluftsliv og tilgjengelighet	10
7.1.4. Eksempler på tiltak	10
7.3 Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt.....	10
8. Tilskudd	11
7. Søknad, dokumentasjon, frister og utbetaling	12

1. Bakgrunn

Formålet med Tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) er å ivareta natur- og kulturminnene i kulturlandskapet og å redusere forurensingen fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift, jfr. Forskrift om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket, § 1

Ordningen skal gi en målrettet innsats med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsettinger. Kommunen skal lage retningslinjer der de beskriver miljøutfordringer og prioriterer tiltak i sin kommune.

De regionale føringene for bruk av SMIL-midlene i Troms og Finnmark framkommer av Regionalt miljøprogram (RMP) for perioden 2019-2022. Statsforvalter fordeler midlene som reguleres av SMIL-forskriften videre til kommunene. Kommunen har en viktig rolle i miljøarbeidet innenfor jordbruket, og SMIL blir gitt som engangstilskudd til investeringer og vedlikehold.

Målgruppen er foretak som oppfyller vilkårene i forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket, og eier av landbrukseiendom der det foregår slik virksomhet.

Formålet er å ivareta natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og redusere forurensning fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Ordningen skal gi en målrettet innsats med utgangspunkt i lokale behov, utfordringer og målsettinger.

Kommunen skal lage lokale retningslinjer/tiltaksstrategier for SMIL (heretter kalt lokale retningslinjer) der miljøutfordringer beskrives og miljøtiltak prioriteres. Kommunens retningslinjer for SMIL vil være et grunnlag for Statsforvalterens fordeling av midler til kommunene.

Det er kommunen som prioriterer søknadene og innvilger tilskudd ut fra de prioriterte beskrevet i tiltaksstrategien innenfor rammene som fremgår av forskriften.

Tiltaksstrategiene har en varighet på 4 år.

Før ny strategi nå skal vedtas har den vært på høring for innspill fra faglagene i kommunen.

Fra kommuneplanens samfunnsdel:

Mål og strategier:

Mål – vi vil

- arbeide for at dagens jordbruksdrift opprettholdes og videreutvikles
- være en positiv bidragsyter til og tilrettelegger for at næringen kan styrkes
- arbeide for en større verdiskapning og ressursutnyttelse av kommunens skogressurser

En av strategiene er for «å stimulere til opprettholdelse av kulturlandskapet gjennom aktiv bruk»

Utfordringer for landbruket og kulturlandskapet

- Færre unge bønder som vil overta

- Inntektsgrunnlaget er for lavt i forhold til annen arbeid
- Gjengroing av innmark og utmark
- Sikring av landbrukets driftsgrunnlag, kartfesting av landbrukets kjerneområder
- Et restriktivt jordvern, sikre mat- og tømmerproduksjon
- Eiendomsstruktur og eierskap, bruk av konsesjonslov og odelslov

SMIL-midlene skal bidra til en større innsats, både for kulturlandskapet og for å opprettholde den gode miljøprofilen landbruket har i kommunen.

Det har vært, og er en strukturendring i landbruket, med færre bruk.

Det er stor andel leiejord, noe som fører med seg usikkerhet om varighet av disposisjonsretten av arealene. Leide arealer blir ikke prioritert like godt med vedlikehold av grøfter, kantslått og annet, slik egne arealer blir.

Færre bønder tilsier at få har kjennskap til landbruket og landbrukets behov. Mange har vanskeligheter med å akseptere dyr på beite, og ønsker å fraskrive seg ett hvert ansvar for å gjerde inn egen eiendom mot utmark.

Økt antall rovdyr og ørn har ført til store tap av sau/lam. Bønder har gjennom tilskuddsordninger hatt gjeterer i 3 sesonger, samt andre tiltak for å redusere dette tapet. Nye gjerder trengs, og det kan bli behov for flere gjeterhytter.

Tidligere beiter gror igjen, og invaderende arter tar over, mens det biologiske mangfoldet svekkes.

Som følge av store tap på utmarksbeite har flere bruk lagt ned, og i mange områder ligger det fortsatt eldre utmarksgjerder til nedfalls, eller som er overgrodd. Fortsatt finnes det en god del piggråd i utmarka.

Etter hvert som samfunnet utvikler seg, går det og utover landbruksarealer gjennom omdisponering og fradeling, selv om kommunen nå har bremsset og har en mer restriktiv holdning til dette i dag enn tidligere.

Store gårdsbruk fordrer store arealer å forvalte. Det er ikke bare grøfter og jorder som skal vedlikeholdes, men gjødsel skal kjøres ut. Krav til kapasitet på lager for husdyrgjødsel er 8 måneders lagringstid. Det er knapt her hvor vi har kort vekstsesong. Flere har behov for åpne kummer, som med fordel kunne hatt dekke/tak over, for å redusere utslipp av gjødselgasser, spesielt ammoniakk, samtidig som det vil hindre oppfylling ved nedbør.

Åpne og velpleide kulturlandskap er en viktig trivselsfaktor for hele befolkningen. Det er viktig å ivareta biologisk mangfold, kulturminner, eldre verneverdige bygninger og ikke minst støtte tiltak som hindrer forurensning. Rundballeplast er en utfordring for mange gårdsbruk. Det mangler rutiner på å samle plasten, og få den kjørt til mottaksstasjon.

2 Prioriteringsrekkefølge

Ved prioritering av tiltak skal det tas hensyn til behov for tiltak og forventet effekt.

Det er ønskelig å opprettholde beiteområder, og gjeninnta tidligere kulturmark i landbrukets bruk av arealressursene. Beitebruk ivaretar biologisk mangfold, og aktiv bruk av slåttemark, og naturbeiter vil også være positivt for pollinerende insekter. Det er nødvendig at beitene er ryddet for skrot og nedfallsgjerder, slik at dyr ikke skader seg.

I områder hvor drifta har vært fraværende eller ekstensiv, er det viktig å holde dominerende ugress, som hundekjeks og høymole under kontroll. Velpleide kulturlandskap gir opplevelseskvaliteter, og det må gjerne suppleres med informasjonstavler om landbruket generelt, beitedyr og en anmodning om å vise hensyn (holde hunder i bånd, lukke porter).

Ved flere søknader vil søknadene prioriteres i følgende rekkefølge:

1. Tiltak med størst miljøeffekt, slik som forurensningstiltak.
2. Tiltak som imøtekommer prioriterte miljøutfordringer i kommunen. For eksempel fjerning av gamle piggtråd/piggtrådgjerder
3. Større samarbeidsprosjekter, slik som planleggings- og tilretteleggingstiltak som i ettertid kan gi RMP-tilskudd.
4. Kulturminnetiltak (inkludert verneverdige bygninger)
5. Kulturlandskapstiltak (med unntak av verneverdige bygninger og inngjerdingen).

Tilskuddssatsene vurderes ut fra miljøeffekt og områdets kulturlandskapsverdier

Etter søknadsfristen vil alle søknadene bli vurdert opp mot gjeldende regelverk og prioriteringer i tiltaksstrategien. Søknader som mottas etter søknadsfristen vil bli behandlet fortløpende dersom det er midler tilgjengelig.

3. Strategier

3.1 Kulturlandskapstiltak og kulturminner

3.1.1 Hovedutfordringer

Det er viktig å ta vare på gamle og verneverdige bygninger. Det blir en tendens som følge av den økte bevisstgjøringen omkring kulturlandskapet at de andre temaene også vil bli viktigere å prioritere.

Landbruket har lang historie i Storfjord kommune. Antallet aktive bruk er redusert, færre brukere gjør at oppgavene for å vedlikeholde og åpne kulturlandskapet blir større på de som er igjen.

Det synes å være viktigere å ta vare på gammel kulturmark, noe som er et ledd i RMP med at det nå kan gis tilskudd til beite i bygdenært kulturlandskap. Det er viktig at det gjennom de spesielle tilskuddsordningene legges til rette for det ved at disse ryddes og at gamle gjerder vedlikeholdes og gjerder, samt piggtråd, som ikke brukes fjernes fra kulturmarken.

Det er ønsket at gjengrodde stier og bu – drivveier ryddes. Det er viktig å ivareta gamle ferdselsveier. For at stiene skal brukes må det merkes.

Gjennom RMP kan det gis tilskudd til vedlikehold av turstier i jordbrukslandskapet.

Søknader om tilskudd til vedlikehold, istandsetting og skjøtsel av samiske kulturminner og restaurering av verneverdige samiske bygninger skal sendes til sametinget for uttalelse.

3.1.2 Målsetninger og strategier

Biologisk mangfold og gammel kulturmark

Fremme og bidra til økt biologisk mangfold gjennom å ivareta kulturbetinget plante- og dyreliv i kulturlandskapet og kulturbetinget plante- og dyreliv på gammel kulturmark. Dette for å bidra til å bevare livskraftige bestander og opprettholde leveområder og spredningsveier for planter og dyr i tilknytning til kulturlandskapet.

Biologisk mangfold er mangfoldet av økosystemer, arter og genetiske variasjoner, og de økologiske sammenhengene mellom disse. Gammel kulturmark er arealer med vegetasjon utformet av slått, beiting, styving, brenning eller andre driftsformer gjennom en lang periode, og uten tilførsel av gjødsel og annen form for moderne jordbearbeiding. Vegetasjonen domineres av naturlig gress- og urtevegetasjon, og sammensetningen av plante- og dyrelivet skiller seg gjerne ut fra det som ellers kan være vanlig i området.

Tiltakene skal bevare det biologiske mangfoldet i jordbruket og gammel kulturmark. Eksempler er:

- Etablering, restaurering, utbedring og skjøtsel av utvalgte naturtyper (slik som naturbeitemark, slåttemark og -myr, kystlynghei, sanddynemark etc.) gjennom beiting, rydding og/eller slått.
- Inngjerding av gammel kulturmark for beite.
- Planting av skog eller annen varig vegetasjon i et ellers åpent landskap som øker det biologiske mangfoldet (kun bruk av stedeegne arter ved planting).
- Fjerne og hindre spredning av fremmedartlistede og skadelige arter fra kulturlandskapet, slik som sitka-lutzgran, høymole, lupiner, tromsøpalme/kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø, legepestrot etc.
- Tiltak som tar vare på rødlista arter og truede naturtyper.
- Aktiv skjøtsel gjennom slått og beiting av kantsoner, slåttemark, naturbeitemark og kystlynghei som viktige områder for pollinerende insekter.

Kulturminner, kulturmiljøer, og verneverdige bygninger

Bevaring av kulturminneverdier er bevaring av spor etter tidligere menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø. Det inkluderer kulturminner og -miljøer i jordbrukets kulturlandskap, samt videreføring av kulturarv (kunnskaper, tradisjoner og teknikker). Kulturminner er alle de enkelte elementene (alle slags bygninger på gårdstun på inn- og utmark, hustufter og ruiner, gravhauger, gamle veifar etc.), og et kulturmiljø er en større helhet som består av flere elementer (for eksempel gårdstun, seteranlegg, en samling av gravhauger etc.). Verneverdige bygninger er alle slags bygninger i tilknytning til jordbrukslandskapet eller tilleggsnæring til jordbruket som ikke er fredet, men likevel har en verdi for fremtiden. Alle bygninger i inn- og utmark med tilknytning til gården, kan motta SMIL-tilskudd. Ved behov skal det konsulteres med kulturminneforvaltningen (Sametinget og Fylkeskommunen i Troms og Finnmark). Verneverdien på bygningen og graden av tilknytning til jordbruket vil ha betydning for tilsagnet. Bygninger som er fredet har andre ordninger som forvaltes av Fylkeskommunen, og vil ikke kunne motta SMIL-tilskudd. Før det utføres tiltak på kulturminner eller i kulturmiljøer skal kulturminneforvaltningen konsulteres, jf. kulturminnelovens §3. For årlig bruk og mindre vedlikehold henvises det til regionale miljøtilskudd (RMP).

Tiltakene skal ta vare på jordbrukets kulturminner, bygningsarv og driftsformer. Eksempler er:

- Etablering av beite for bevaring av boplasser, hustufter, gammetufter, ruiner, offersteder, helleristninger etc. Etableringen må være etter avtale med kulturminnemyndighetene.

- Større vedlikehold av rydningsrøyser, bakkemurer, tre- og steingjerder, elveforbygninger, båtstøer, gamle veifar, stier, veimerker, vadeplasser, tre- og steinbruer etc.
- Større vedlikehold av jakt-, fiske- og fangstinnretninger (for eksempel jaktskjul, tradisjonelle tørkestativ for kjøtt eller fisk etc.).
- Restaurering av eldre driftsbygninger, våningshus og uthus, eldre gammer, naust og stabbur, eldre sommerfjøs, røykeri og torvsjåer.
- Restaurering av eldre hytter (brukt i næring) og andre bygninger på gårdstunet.

Alle tiltak som gjelder kulturminner og kulturmiljøer bør gjennomføres etter prinsipper som kulturminneforvaltningen legger til grunn. Eksempler er:

- Bevare mest mulig av kulturminnets opprinnelige elementer eller kulturmiljøets egenart og helhet
- Foreta så få forandringer som mulig, reparasjon fremfor hel utskifting
- Bruke tradisjonelle, stedeegne materialer, håndverksteknikker og farger

Tilgjengelighet i kulturlandskapet

En økning og forbedring av allmenhetens tilgang til jordbrukslandskapet slik at det er mulighet for rekreasjon og friluftsliv i disse områdene. Dette er tiltak som tilrettelegger for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, og som holder verdifulle områder åpne.

Tiltak skal tilrettelegge for allsidig bruk av jordbrukets kulturlandskap. Eksempler er:

- Tilrettelegging for ferdsel til fots og opplevelser.
- Etablering og/eller utbedring av stier og turveier over innmark (ikke i utmark eller kjøreveier).
- Forenkling av adkomst til utmark og/eller strandsoner, slik som vedlikehold av gjerdeklyv, selvlukkende porter og lignende for allmenn ferdsel (gjelder også mot utmark).
- Merking av ferdselsårer og utarbeidelse av enkel informasjon, slik som sau på beite, kart etc.

3.2 Forurensingstiltak

3.2.1 Hovedutfordringer

Generelt er ikke forurensing et problem i Storfjordlandbruket, men noe avrenning til vassdrag finnes. Ved bruk av vann-nett.no ser vi

Husdyrgjødsel er en ressurs som må tas godt vare på, og det er viktig med bevisstgjøring av aktiv bruk av gjødselplan. Spredetidspunktet er av stor betydning for risiko for avrenning til nærliggende vannforekomster og for utnyttelse av næringsstoffer til plantevekst.

Det kan bli aktuelt med bygningsmessige miljøtiltak, først og fremst for å forhindre punktutslipp. Dette vil prioriteres foran alle andre forurensingstiltak.

Innen miljøplantinger er det flere tiltak, bl.a. leplanteprosjektet.

3.2.2 Målsetninger og strategier

Avrenning til vann

Tiltakene skal redusere risikoen for erosjon og avrenning av næringsstoffer og plantevernmidler som reduserer negative miljøvirkninger av disse, og kan bidra til større selvrensende effekt i vannet. R

Eksempler er:

- Etablering av fangdammer, våtmarksområder, rensedamper og vegetasjonssoner for rensing og beskyttelse. For fangdammer kan også tømming av fangdammen prioriteres for tilskudd.
- Utbedring av hydrotekniske anlegg (behov kan skyldes både skade på anlegget og underdimensjonering pga. For eksempel klimaendringer)
- Åpning av bekkelukkinger
- Erosjonssikring av elve- og bekkekanter, for eksempel fordrøynings- og kvistdammer
- Miljøplantinger, for eksempel etablering av skog/annen varig vegetasjon rundt jordbruksområder, grøfter, bekker og/eller andre skiller for å skape le og bedre klimaet for planter og dyr
- Avskjæringsgrøfter for å hindre erosjon og arealavrenning (gjelder ikke som en del av et større dreneringsarbeid)

Omlegging fra drift med åpen åker til mer miljøvennlig og ekstensiv planteproduksjon på spesielt erosjonsutsatte arealer

Det kan gis engangstilskudd til tiltak forbundet med omlegging til planteproduksjon som gir bedre beskyttelse mot erosjon. Omleggingen bør ha et varig perspektiv. De mest aktuelle tiltakene er tilrettelegging for beiting av husdyr og husdyrproduksjon, og det kan gis støtte til omleggingskostnader.

Utslipp til luft

Det kan gis engangstilskudd til etablering av dekke over eksisterende gjødsellager. Det er mange typer dekke som kan utvide lagerkapasiteten gjennom å lede nedbør vekk fra lageret, som for enkelte foretak er et ledd i å innfri minstekrav til lagerkapasitet. Sistnevnte faller inn under vanlig jordbruksdrift, og jf. Forskriftens § 1 kan tale imot SMIL-tilskudd. Det finnes ulike typer løsninger og ulike kostnader for dekke på gjødsellager, og for å få tilskudd er det et krav at det nyttes en løsning av varig karakter.

Eksempler er:

- Dekking av gjødselkum, montering av filter etc.
- Utbedring/tetting av eksisterende gjødsellager
- Engangstiltak som reduserer utslipp av klimagasser og andre forurensninger til luft
Det kan gis engangstilskudd til tiltak som vil redusere direkte utslipp av klimagasser og andre luftforurensninger fra jordbruket. Det vil ikke gis tilskudd til innkjøp av maskinelt utstyr og annet løst teknisk utstyr.
- Redusere utslipp fra gjødselanlegg (f.eks. ammoniakk)
- Prosjekt for å bytte til seg leiejord som ligger nærmere gården, dvs. minske krysskjøring og kjørelengde

3.3 Planleggings- og tilretteleggingstiltak / Friluftsliv

Det er viktig at de tiltak gjøres i kulturlandskapet blir kjent og kan bidra til å øke forståelsen av viktigheten av at vi har aktivt landbruk i Storfjord.

Det å legge til rette for flerbruk av kulturlandskapet gir mulighet for økt verdiskapning i landbruket. Landbrukets beste støttespillere er folk som bruker og setter pris på kulturlandskapet, og som ser verdien av den innsatsen jordbruket gjør for å holde det i hevd. Det er også et nasjonalt mål at alle skal ha mulighet til å drive friluftsliv som helsefremmende, trivselsskapende og miljøvennlig aktivitet i nærmiljøet.

Dette er tiltak som skal legge til rette for større

Prosjekt for å legge til rette for økt bruk av utmarka med alle kulturminner og miljø er viktig.

Andre tiltak

Dokumentasjon av historisk materiale innenfor byggeteknikk og lignende er et viktig arbeid som bør sikres.

5. Vilkår

Hvem kan søke SMIL-tilskudd?

Tilskudd kan innvilges foretak som oppfyller vilkårene i [forskrift 19. desember 2014 nr. 1817](#) om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket § 2 og § 3 eller § 4. Det må foreligge tillatelse fra landbrukseiendommens eier til gjennomføring av prosjekt eller tiltak som nevnt i denne forskriftens § 4 og § 5. Tilskudd kan også innvilges eier av landbrukseiendom dersom det foregår en produksjon på landbrukseiendommen som oppfyller vilkårene for tilskudd etter [forskrift 19. desember 2014 nr. 1817](#) om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket.

Det kan ikke innvilges tilskudd til prosjekt eller tiltak på landbrukseiendommer som eies og drives av stat, fylke eller kommune med mindre tiltaket er et fellestiltak der en eller flere tilskuddsberettigede landbrukseiendommer er med.

Søker må oppfylle vilkår i [forskrift 1. juli 1999 nr. 791](#) om gjødslingsplanlegging. Det skal føres journal over plantevernmidler som brukes, med opplysninger om navn på plantevernmiddelet, tidspunkt for behandling og dosen som er brukt, samt området og veksten som plantevernmiddelet ble brukt på. Søker må videre ha kart over jordbruksarealene foretaket til enhver tid disponerer, samt andre arealer som foretaket disponerer eller som er av betydning for eller som er påvirket av jordbruksdriften. Kulturminner, områder som er viktige for biologisk mangfold, arealer med risiko for tap av jord og næringsstoffer og andre forhold av miljømessig betydning skal være kartfestet og beskrevet.

Dersom arealene er leid bort må søker likevel kunne dokumentere at vilkårene i første og tredje ledd er oppfylt.

Det kan settes vilkår for innvilgning av tilskudd til det enkelte prosjekt og tiltak. Frist for gjennomføring av prosjekt etter § 4 og tiltak etter § 5 er 3 år fra hvert tilskudd ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist ved innvilgelsen av søknaden. Kommunen kan etter søknad forlenge gjennomføringsfristen, men ikke ut over 5 år fra tilskuddet ble innvilget.

6. Virkeområde

Forskriften gjelder for prosjekter/tiltak på landbrukseiendommer jf. jordlovens § 12, samt i områder vernet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner.

7. Aktuelle tiltak

7.1.3 Friluftsliv og tilgjengelighet

Det kan gis tilskudd til tiltak som tilrettelegger for større tilgjengelighet og opplevelser i landskapet, og som holder verdifulle områder åpne. Tilskuddet kan gis for å bedre allmennhetens tilgang til jordbrukslandskapet. Aktuelle tiltak kan være knyttet til etablering, utbedring, rydding og vedlikehold av stier og turveier i jordbruksområder og sikre tilgjengelighet til kulturminner og kulturmiljøer for allmennheten. Andre aktuelle tiltak er merking av ferdsselsårer og utarbeidelse av enkel informasjon.

7.1.4. Eksempler på tiltak

- Rydde tidligere, gjengrodde kulturlandskapsområder for bruk til beite.
- Fremme tilgjengelighet og opplevelseskvalitet i kulturlandskapet, herunder fjerne piggråd, gamle nedfallsgjerder og eierløst skrot langs stier og jordkanter, samt utmark.
- Ivareta spesielle og særpregede (verneverdige) landbruksbygninger, ved å gi støtte til utvendig vedlikehold.
- Kantrydding på områder som bonden ikke tidligere har disponert, vanligvis på leide arealer.
- Fellestiltak for å fjerne hundekjeks og/eller høymole
- Aktiviteter og dokumentasjon av historisk og betydningsfull art, som f.eks. tjæremilbrenning, hesjing.
- «No fence» for åpning og gjenopptaking av gammel kulturmark

7.3 Planleggings- og tilretteleggingsprosjekt

For å få til en mer helhetlig og samordnet innsats og for å bidra til prosesser som sikrer

bredest mulig involvering og forankring i miljøarbeidet, kan det gis tilskudd til planleggings- og tilretteleggingsprosjekter.

Formålet med slike prosjekter er å legge forholdene til rette for større helhetlige prosjekter over større områder for eksempel knyttet til et vassdrag eller ei grend.

8. Tilskudd

Til alle tiltak kan det gis engangstilskudd med inntil 70 % av godkjent kostnadsoverslag i henhold til gjeldende forskrifter og rundskriv.

For særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold og planleggings- og tilretteleggingsprosjekt, kan det gis tilskudd med inntil 100 % av godkjent kostnadsoverslag. Det er likevel ønskelig at det også for slike prosjekter er medvirkning fra andre kilder, for eksempel i form av egeninnsats eller delfinansiering fra andre interessenter eller samarbeidsparter.

Kommunen står ifølge Landbruksdirektoratet og forskriften for SMIL-midler fritt til å sette lavere tilskuddsprosent for de ulike tiltakene. Det er fra kommunens side ønskelig å holde tilskuddssatsen inntil 70 %, men det må vurderes i hver enkelt sak. Grunnlaget for tilskudd er kostnadsoverslaget for det planlagte tiltaket. Til bygninger kan det gis tilskudd til utvendig renovering (tak, kledning, vindu, svillstokker og lignende). I tilskudds-grunnlaget kan tas med alle kostnader med gjennomføring av tiltaket, dvs. materialkostnader, arbeidskostnader og kostnader med utarbeiding av nødvendige planer. Det skal normalt ikke gis tilskudd til maskiner eller annet løst teknisk utstyr.

For enkelte tiltak kan det være aktuelt å yte tilskudd for å sikre årlig skjøtsel. Eksempler på dette er skjøtsel for å ivareta biologisk mangfold, spesielt verdifulle og verneverdige kulturlandskap, eller skjøtsel for å sikre god etablering av nye plantinger av tre og busker (miljøplantinger). Tilskudd til slike årlige tiltak må gis som et engangstilsagn og utbetales årlig etter hvert som arbeidet gjennomføres. Det kan ikke gis tilsagn om tilskudd til årlige skjøtselstiltak ut over en periode på inntil tre år. Dersom skjøtselen skal videreføres utover de tre årene, må det søkes for en ny periode.

	Maksimal tilskuddssats	Minimum egenandel
Planleggings- og tilretteleggingsprosjekter	Inntil 100%	Ingenting, men normalt forekommer noe egenandel
Kulturlandskapstiltak		
Biologisk mangfold og gammel kulturmark	Inntil 70% ¹⁾	30%
<i>Inngjerding av gammel kulturmark</i>	Kr. 80,- per meter	30% av godkjent sluttregnskap
Kulturminner, kulturmiljøer og verneverdige bygninger	Inntil 70%	30%
<i>Oppsett av nettinggjerde etter avtale</i>	Kr. 80,- per meter	30% av godkjent sluttregnskap
Tilgjengelighet i kulturlandskapet	Inntil 70%	30%
<i>Gjerdekostnader for å sikre allmenn ferdsel</i>	Kr. 50,- per meter	30% av godkjent sluttregnskap
<i>Rydding av stier/turveier (med motorsag/ryddesag)</i>	Kr. 15,- per meter	30% av godkjent sluttregnskap
Forurensningstiltak	Inntil 70%	30%
Avrenning til vann	Inntil 70%	30%
<i>Avskjæringsgrøfter</i>	Kr. 30,- per meter	30% av godkjent sluttregnskap
<i>Fjerning av piggråd</i>	Kr. 15,- per meter (levert til avfallsanlegg) Rydding av arealer som har vært drevet mer enn 5 år, reduseres satsen med 20%.	30% av godkjent sluttregnskap

¹⁾ Ved særskilte tiltak for å ivareta biologisk mangfold kan det ytes tilskudd med inntil 100% av godkjent kostnadsoverslag.

7. Søknad, dokumentasjon, frister og utbetaling

Etter søknadsfristen vil alle søknadene bli vurdert opp mot gjeldende regelverk og prioriteringene i tiltaksstrategien. Søknader som mottas etter søknadsfristen vil bli behandlet fortløpende dersom det er midler tilgjengelig.

Søker skal vedlegge en plan der miljøtiltaket beskrives og kartfestes, og der det redegjøres for målene med tiltaket/prosjektet.

Søknaden skal som et minimum inneholde:

- Beskrivelse av tiltaket med forventede resultater:
 - Hva som skal gjøres
 - Beskrivelse av området og tilstanden til arealet/bygningen el.
 - Hvor tiltaket skal gjennomføres må merkes av på kart som vedlegges søknaden
 - Beskriv omfang av og formål med tiltaket
 - Hvordan tiltaket skal gjennomføres (arbeidsmetoder, materialer etc.)
 - Hvem som skal utføre tiltaket
 - Begrunnelse for hvordan dette miljøtiltaket vil fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap og/eller redusere forurensningen.
- Fremdriftsplan som beskriver oppstart og når tiltaket skal avsluttes
- Kostnadsoverslag
- Finansieringsplan, som omfatter opplysninger om hvordan tiltaket skal finansieres, og om det er søkt eller mottatt andre midler til samme tiltak.

Søker må kunne dokumentere at det foreligger gjødslingsplan og plantevernjournal. Det er ønskelig at dette vedlegges søknaden.

Dersom søker ikke er eier av landbrukseiendommen, skal det foreligge skriftlig samtykke fra landbrukseiendommens eier om at tiltaket kan gjennomføres. Dersom søknaden gjelder fellestiltak, skal en deltaker stå som ansvarlig søker og sende inn søknaden på vegne av alle deltakerne, basert på skriftlig fullmakt. Ved eget arbeid blir det stilt krav om at det føres timeliste over manuelt arbeid og arbeid med maskiner. Timelistene vedlegges sluttrapporten.

Søknaden skal være godkjent av kommunen før tiltaket påbegynnes. Av hensyn til planlegging og prioritering for bruk av midlene, gis det normalt ikke tilskudd til prosjekt/tiltak som allerede er påbegynt eller utført.

Veiledende timesatser eget arbeid

Eget arbeid	Kr. 250,- timen
Arbeid med motorsag/ryddesag	Kr. 350,- timen
Arbeid med traktor/ATV	Kr. 450,- timen
Arbeid med gravemaskin	Kr. 600,- timen

Ved bruk av eksterne firma vil deres tilbud legges til grunn for kostnadsoverslaget

Frister og utbetaling

Frist for gjennomføring av tiltaket er 3 år fra tilskuddet ble innvilget, med mindre kommunen har satt en kortere frist. Fristen kan etter søknad forlenges med inntil 2 år, slik at maksimal arbeidsfrist blir 5 år fra datoen tilskuddet ble innvilget.

Når tiltaket er utført, sendes det inn en sluttrapport med anmodning om utbetaling av tilskuddsbeløpet. Sluttrapporten må inneholde en beskrivelse av tiltaket og hvordan det er gjennomført. Det må også vedlegges et regnskap med kvitteringer for utgifter, og opplysninger om eventuell medfinansiering fra andre kilder. Det skal føres timelister for eget arbeid. Det er også ønskelig at det vedlegges bilder som viser arbeid underveis samt sluttresultatet.

Deler av tilskuddet kan utbetales som forskudd, men minst 25 % av tilskuddet skal holdes tilbake inntil arbeidet er fullført og sluttregnskapet er godkjent av kommunen. I de fleste tilfeller ønsker kommunen å befare tiltaket før sluttutbetaling foretas.